

's-Gravenhage, 9 mei 2000

Hierbij bied ik u het rapport Jongeren & emancipatie: «Emancipatie is uit, kiezen is in» aan.

Aanleiding

Het onderzoek is uitgevoerd in opdracht van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Het is uitgevoerd door het bureau Eysink Smeets & Etman in Den Haag, in samenwerking met de Stichting Alexander in Amsterdam.

Inhoud rapport

Het onderzoek omvatte drie onderdelen. In het eerste deel van het onderzoeksrapport wordt recent jeugdonderzoek gepresenteerd dat betrekking heeft op de posities van meisjes en jongens op verschillende leefterreinen: gezin, onderwijs, arbeid, vrijetijdsbesteding, sociale en seksuele relaties, probleemgedrag, toekomstverwachtingen en opvattingen ten aanzien van emancipatie. In de presentatie is de nadruk gelegd op wat bekend is over de ervaringen en meningen van jongeren zelf. In het tweede deel worden 80 projecten op het terrein van emancipatie, participatie en inspraak van jongeren geanalyseerd. Deze projecten zijn, respectievelijk worden uitgevoerd op lokaal niveau. De meest aansprekende projecten voor jongeren zijn initiatieven waarin naast praten ook veel te doen is, bijvoorbeeld door middel van stage of interviewbezoeken. Ook kan worden geconstateerd dat in weinig projecten meisjes en jongens zelf een aandeel hebben gehad in de ontwikkeling van de projecten. Projecten waar dit wel het geval was, hadden een sterke betrokkenheid en grote opkomst van jongeren. Als derde onderdeel hebben de onderzoekers een discussiepanel van jongeren samengesteld, waarmee zij zijn ingegaan op de opvattingen van jongeren over emancipatie en op de vraag of en hoe emancipatie kan worden overgedragen aan hedendaagse jongens en meisjes.

Conclusies rapport

- De aandacht in het regeringsbeleid voor de emancipatie van jongeren heeft zich voornamelijk beperkt tot meisjes en jonge vrouwen en heeft sinds de jaren tachtig een incidenteel karakter. De onderzoekers pleiten voor structureel emancipatiebeleid voor jongeren.
- Werken aan emancipatie van de jonge generatie veronderstelt inzicht hebben in opvattingen, wensen en keuzes van jongens en meisjes op verschillende momenten in hun levensloop, in verschuivingen die optreden in opvattingen en keuzen en in het waarom van die veranderingen. De onderzoekers constateren dat het monitoren van jongeren bijna uitsluitend gericht is op probleemjongeren; aandacht voor ideeën en wensen van diverse groepen jongeren ontbreekt. Zij bevelen aan om trendmatige monitoronderzoeken te laten uitvoeren die, naast problemen ook verwachtingen en wensen van deze groepen inventariseren.
- Uit de projectinventarisatie blijkt dat de ontwikkeling van een toegankelijke projectendatabank onmisbaar is om dubbeling van projecten te voorkomen en goede voorbeelden te kunnen verspreiden.
- De jongeren die deelnamen aan het panel waren van mening dat emancipatie meer omvat dan het streven naar gelijkheid tussen mannen en vrouwen. De emancipatie van jongeren ten opzichte van volwassenen en de emancipatie en integratie van allochtone

bevolkingsgroepen zijn voor hen minstens zo belangrijk. «Emancipatie» gaat dan over het maken van bewuste keuzes, waarbij je de vrijheid moet houden om zogenaamde traditionele keuzes te maken. Jongens en meisjes vinden het zinvol om geïnformeerd te worden over diverse emancipatiekwesties, zowel op school als daarbuiten. Jongeren zouden betrokken moeten worden bij de ontwikkeling van de vorm waarin dat gebeurt.

Vervolg

De aanbeveling dat trendmatig onderzoek van jeugd niet alleen gericht moet zijn op «probleemjeugd» kan ik onderschrijven. In dit verband kan gewezen worden op de jeugdmonitor in het kader van het traject Zicht op Jeugd van de Commissie Jeugdonderzoek. Op 14 juni 1999 heeft de Kamer van mijn collega van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport de CBS-publicatie «Jeugd 1999, feiten en cijfers» ontvangen (DJB/AJB/991720). In de zomer van 2000 zal het SCP een vervolgpublishatie afronden.

Via het Ministerie van VWS wordt de Stichting Jeugdinformatie Nederland ondersteund bij de ontwikkeling van een databank jeugdparticipatie. Een ondersteuningsfunctie die ook op het emancipatieterrein wat voor jongeren kan betekenen.

De ondersteuning aan activiteiten die gericht zijn op jongeren en emancipatie is ook beoogd met de circa een half miljoen gulden die in 1999 door de Directie Coördinatie Emancipatiebeleid beschikbaar is gesteld. Zowel uit het onderzoeksrapport als uit de ingediende subsidieverzoeken blijkt dat concrete projecten vooral een lokaal karakter hebben. De mogelijkheden om aan het onderzoek een vervolg te geven waarmee een rechtstreekse relatie wordt gelegd tussen jongeren en landelijke beleidsorganen, zijn daarmee beperkt. Overigens heeft de Staatssecretaris van VWS onlangs een commissie ingesteld onder voorzitterschap van mevrouw H. d'Ancona – die kortgezegd – zal adviseren over jeugd en maatschappelijke participatie. We bezien of de aanbevelingen uit het rapport door de commissie meegenomen kan worden.

De geselecteerde aanvragen leveren een bijdrage aan het realiseren van maatschappelijke zelfstandigheid van jongeren vanuit emancipatie-doelstellingen en verkeren thans in de uitvoeringsfase. Jongeren worden betrokken bij de ontwikkeling van deze projecten. Dit is geheel in lijn met het door de Ontwikkelgroep Lokaal Preventief Jeugdbeleid, die belangrijk werk heeft geleverd om gemeenten op dit punt te ondersteunen.

Bij de opstelling van het meerjarenbeleidsplan zal ik ook aan jongerenorganisaties om een reactie vragen op de meerjarennota «Van vrouwenstrijd naar vanzelfsprekendheid». Ik zal hen vragen daarbij expliciet de aanbevelingen uit voorliggend onderzoek mee te nemen. In emancipatiebeleid waar nadrukkelijk aandacht wordt gevraagd voor diversiteit kan aandacht voor jongeren niet ontbreken.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
A. E. Verstand-Bogaert

Bijlage(n) niet elektronisch beschikbaar